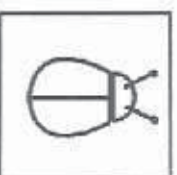
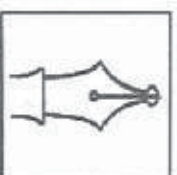

België - Belgique
P.B.
3960 BREE
12/2573

erica

driemaandelijks contactblad
van de werkgroep
limburgse natuurgidsen v.z.w

Maart 2005

dit is nummer 1
van de 33ste
jaargang

verantwoordelijke uitgever:

T. Dreesen
Neeroeterenstraat 53
3680 Opoeteren

kantoor van afgifte
Bree 01

ERICA

33ste jaargang nr 1
Lentenummer 2005

Van de Werkgroep
Limburgse Natuurgidsen VZW
Lid van Natuurbeschermingsactie
Limburg (NAL)

Voorzitter: Leo Thomassen
Velmerlaan 12
3806 Velm St.-Truiden
Tel: 011/688811
e-mail : leo.reinhilde@pi.be

Secretaris: Marcel Lemmens
Hoefstadsstraat 84
3600 Genk
Tel : 089/356057
e-mail : marcel.lemmens@skynet.be

CVN-Limburg: Petra Haesen
Groene Huis Bokrijk
tel: 011/265482
fax: 011/265455
cvn_limburg@hotmail.com
Natuur-Informatie-Punt (NIP) 011265486
NIP.limburg@tijd.com

Tijdschrift Erica
Samenstelling:

Theo Dreesen
Neeroeterenstraat 53
3680 Opoeteren
Tel: 089/86 43 54
Theo.Dreesen@tiscali.be

Ledenadministratie :
Cécile Ulenaers
Steenweg op Linde 66
3990 Peer
Tel: 011/79 13 84

Abonnementen:
7€ te storten op
235-0010248-75
v/d Limburgse Natuurgidsen

Voorjaarsvroegeeling

Aan veel onkruiden kun je je ergeren, maar op de voorjaarsvroegeeling kun je onmogelijk boos worden. De voorjaarsvroegeeling, *Erophila verna*, is een piepklein eenjarig plantje dat in het najaar kiemt, als rozet overwintert en tegen het einde van de winter, in februari, begint te bloeien met rafelige witte bloempjes. De bloei duurt tot de voorzomer.

Voorjaarsvroegeelingen zijn interessant voor botanici, omdat de planten van één groeiplaats dikwijls constante verschillen vertonen met planten van een andere groeiplaats. Dit is het gevolg van zelfbestuiving die vaak al in de knop plaatsvindt, waardoor insecten geen kans krijgen en kruisbestuiving verijdeld wordt. Door de zelfbestuiving ontstaat een 'zuivere lijn' - een verzameling van planten met identieke erfelijke eigenschappen. Er zijn botanici die de voorjaarsvroegeelingen daarom opsplitsen in tientallen ondersoorten, maar in de Nederlandse en Belgische flora's is dat gelukkig niet het geval.

Uit: De tuinscheurkalender 2004
Van Paul Geerts en Romke van de Kaa
Uitgeverij contact

Ik heb deze namiddag met onze twee kleindochtertjes naar de film van 'Bambi' gekeken.

Velen onder u zullen zich deze film herinneren als een zeemzoete prent waar Bambi met zijn vriendjes niet zonder problemen opgroeit tot een volwaardig hert. Waar de natuur een ruime plaats krijgt en waar, op zeker ogenblik, de dieren in het bos 'lentecriebels' krijgen.

Lente is iets wonderbaar. Waar men zou vermoeden dat de natuur de brui eraan gegeven heeft breekt het sneeuwklasje uit en staat nu in volle bloei, de bolgewassen hebben een jaar lang energie opgeslagen en zullen ons binnen enkele dagen van hun bloemenpracht laten genieten. De vogels houden nu al algemene repetitie met hun koor om straks het mooiste wijfje uit de onttrek het hof te maken.

De natuur zal er nooit de brui aan geven, zolang de mens met respect ermee zal omgaan, en dat is wel nodig.

De Werkgroep Limburgse Natuurgidsen spant zich in om de kiemen van aandacht voor de natuur te doen uitgroeien tot een natuurlijk landschap van liefde voor- en kennis van de natuur.

Onze vrienden en medewerkers, ook met lentekriebels, zijn gestart met de cursus natuurgids. Wij zijn met minder cursisten dit jaar, maar als iedereen volhoudt is Limburg op het einde van het jaar weer 35 natuurgidsen rijker.

De vormingscursussen zijn begin april reeds aan hun 6de activiteit en de "Vervolgmodule Haspengouw" voor natuurgidsen is aan zijn tweede uitgave begonnen.

Wij moeten toch ook nog even terugkijken naar onze jaarvergadering begin januari in Schoot-Tessenderlo en Gerhagen. Onze trouwe aanwezigen beweren dat dit de beste jaarvergadering was die zij tot nog toe meemaakten. Wij kunnen ons daarbij volledig aansluiten. De organisatie, de locatie, de presentatie waren helemaal af. Dank aan Marc Meert en zijn medewerkers van de Werkgroep Ecologie Tessenderlo.

Nu naar de nabije toekomst.

Op 23 en 24 april 2005 wordt in het ganse Vlaamse land de **'Dag van de Aarde'** georganiseerd.

Dit jaar gebeurt dit per provincie en uiteraard doen wij in Limburg ook mee.

De plaats waar de natuurliefhebber moet zijn op die dagen is het kasteel van Alden-Biezen in Rijkhoven (Bilzen)

De Limburgse Natuur- en Milieuverenigingen zijn al enkele maanden bezig met de voorbereiding van deze dagen. Het geheel wordt gecoördineerd door de NAL, Natuurbeschermingsactie Limburg.

Op zaterdagvoormiddag is er een colloquium met als thema: 'Biodiversiteit'.

Op zondag zijn er de ganse dag natuurwandelingen met biodiversiteit als rode draad maar bekeken vanuit verschillende invalshoeken. Zo zal er zijn: een 'Fruitwandeling', een 'Familiewandeling', een 'Jeugdwandeling', een 'Landschaps-' en een 'Parkwandeling'.

Om het publiek ook eens op een andere manier kennis te laten maken met biodiversiteit zijn er die dag ook 'doe-activiteiten'.

De verenigingen hebben de kans om een tentoonstelling op te zetten die dus ook het ganse weekend te bekijken is. Dit evenement verdient zeker onze aandacht, vooral omdat vele natuurgidsen als vrijwilliger functioneren in de Limburgse Natuur- en Milieuverenigingen, wellicht ook een gelegenheid om de (oude) cursisten van toen nog eens terug te ontmoeten.

Vorige editie (december) hadden wij een gekleurde wandeling in onze Erica ingelast. Wij hebben daarmee onze lezers een beetje willen vertroetelen. Vandaag krijgt u opnieuw een 'Voetspoor', ons ter beschikking gesteld door onze Nederlandse collega's.

Wij hopen dat u dit apprecieert en dat wij, wij zeggen het eerlijk, met dit supplement wat meer lezers zullen aantrekken. Wij hopen ook dat het nieuwe leven in de natuur U allen veel aangename momenten zal bezorgen.

Leo Thomassen

Abonnement Erica 2005

Indien we tot nu toe van jullie kant geen reactie kregen, dan zit er weer een stortingsformulier in deze Erica. Vergeet het a.u.b. deze keer niet, want anders is dit het laatste nummer wat je ontvangt....

Vormingscursussen 2005

In deze lente draait het programma van onze vormingscursussen op volle toeren. Niet minder dan 9 excursies of lessen zijn er geprogrammeerd. Het aanbod is zeer divers: planten, vogels, mossen insecten en geologie, voor ieder wat wils. Maar op elke uitstap is er natuurlijk aandacht voor alle aspecten van de natuur. De excursies staan in principe open voor iedereen. Men mag dus rustig familie en vrienden meebrengen.

Enige toelichting bij het programma:

Wat?	Wanneer?	Gids	
Houtzwammen	Zaterdag 26 maart 10h00 – 17h00	Dhr. Lammers	Dit is een theorieles in, en een wandeling rond het groene huis te Bokrijk. Samenkomst: 10h00 Groene Huis
Maasvallei	Zondag 3 april 9h00 – 12h00	Armand Janssen	Deze keer wordt de rand van de Maasvallei bezocht. Bergerven in Neeroeteren-Dilsen. Dit is een natuurgebied in volle ontwikkeling tegen de steele rand van de Maasvallei. Het zijn voornamelijk grintgaten die evolueren naar een uniek plassengebied. Hier pleisteren en overwinteren grote aantallen vogels. Rond deze tijd van het jaar vindt men nog overwintertaars, maar zijn er ook al vogels op doortrek die hier komen foerageren. De broedvogels zijn intussen ook al aangekomen: blauwborst, roodborstapuit, boomleeuwerik, snip, kievit, scholekster, rietgors, enz. Samenkomst: aan de Kapel van de Weerstand, gelegen langs de bindingsweg tussen de weg Dilsen – Opoeteren en Rotem.
Voorjaarswandeling Han-sur-Lesse	Zondag 10 april 10h00 – 16h00	Hugo Vanderlinden Chris Marneffe	Voor wie al sinds langere tijd natuurgids is, behoort deze streek tot een van de mooiste herinneringen. Het was vroeger een van de standaarduitstappen die men elk jaar moest gedaan hebben: een paradijselijk landschap met een schitterend voorjaarsbos met al wat daarbij hoort: het miserieboompje, mannekes orchis, eenbes, en alle gewone soorten. Dit zijn plaatsen die men nooit meer vergeet. Samenkomst: 10h00 kerk van Han-Sur-Lesse..
Insecten en kleine beestjes	Zondag 17 april 9h00 – 12h00	Luc Crèvecoeur	Een uitstap voor wie kennismaken met de wonderen en grote wereld van de insecten. Samenkomst: Kerk Bolderberg
Kalkgrasland	Zondag 1 mei 9h00 – 12h00	Hugo Vanderlinden	Dit is een van de topuitstappen die men in volle lente kan maken: de overweldigende bloemenrijkdom van een kalkgrasland op de hellingen bij Kanne en Wonck. Samenkomst: 9h00 kerk Kanne.
Adventieven op de vloeivelden te Neerpelt	Zondag 8 mei 9h00 – 12h00	Jean Vangrinsven	Door bevoeling met het kalkrijke maaswater in vorige eeuwen, kwamen er allerhande vreemde zaden in deze graslanden terecht. De arme Kempense gronden werden opeens bloemrijke kalkgraslanden. Samenkomst: 9h00 Kerk St.-Hubrechtstille.

Kalkhellingen van de Gaume BUSUITSTAP!	Zondag 22 mei 9h00 – 21h00	Guido Huyghens Pol Peeters Hugo Vanderlinden	Het landschap van de Gaume met zijn typische "cuesta's" werd geboetseerd door de rivieren de Maas, Semois, Ton, Vire en Chiers. Op deze uitstap gids Paul Peeters ons zowel door het schilderachtige dorpje Torgny met zijn goedbewaarde wasplaats en huizen in lokale kalksteen, als langsheen vier kalkhellingen. Deze "pelouses calcaires" zijn vooral gekend om hun orchideeën en dit vaak in grote aantallen: spinnen-, bijen-, vliegen-, hommels-, - purper-, en bergnachtorchissen, bosvogeltje, soldaatje enz. afgewisseld met andere kalkminnaars als wildemanskruid, veldsalie, wilde tijm, rondbladig wintergroen enz. Daartussen fladderen vele soorten dagvlinders en zijn grauwe klauwier, geelgors, goudvink en rode wouw waar te nemen en dat alles in een subliem landschap. Een totaal-belevenis voor de natuurliefhebber ! Vertrek om 7.00 u op de carpoolparking aan afrit 26 van de E314 te Lummen. Tussenstop om 7.20 u. aan de afrit 32 van de E313 (Tongeren-Riemst) te Genoeiselderen. Terugkomst verwacht rond 21.10 u resp. 21.30 u. Prijs : 13 €/persoon. Picknick en drank mee te nemen. Inschrijven : telefonisch bij Paul Peeters op 0475 30 71 47 met mededeling van de opstapplaats, <u>nadien</u> overschrijven op rekening 455-1060861-20 van WE Lummen.
Geologie: de Maas in de omgeving van Dinant	Zondag 5 juni 8h30 – 18h00	Paul Denis Hugo Vanderlinden	Geologische excursie in de Maasvallei tussen Namen, Dinant en Freyr Doel van deze excursie is om één van de boeiendste geologische doorsneden te verkennen die in ons land kunnen getrokken worden. We onderzoeken aan de hand van enkele ontsluitingen de syncline van Namen. We zoeken, samen met onze Keltische voorouders, ijzererts te Tailfer. In Annevoie wacht ons een fraai voorbeeld van kalkneerslag. Er wordt uitleg gegeven over aloude ontginningsmethoden van kalksteen, de bijzondere vorm van de Bayardrots en de schitterende syncline van Freyr. Tussen de verschillende steensoorten door zal ook de plantenliefhebber zijn hart kunnen ophalen. De afstand Tongeren-Namen-Freyr bedraagt 120 km. Laarzen of stevige wandelschoenen zijn gewenst. <u>Vertrek</u> 8.30 h aan afrit 32 (afrit Tongeren bij Genoeiselderen) bij de kruising van de N79 met de E313.
Grasland	Zondag 12 juni 9h00 – 12h00	Leo Thomassen	Een klassieker: de vele grassoorten van het Schuensbroek. Na deze excursie beschikt men over de basiskennis om de meest voorkomende grassoorten op naam te brengen <u>Samenkomst:</u> 9h00 kerk Schuilen

Achteraf bekeken

Jaarvergadering Limburgse Natuurgidsen 8 januari 2005.

Om 8 uur verzamelde zich de logistieke ploeg van de Limburgse Natuurgidsen in het Buurthuis 'De Kriekel' in Schoot-

Tessenderlo om alles in gereedheid te brengen voor onze jaarlijkse feestvergadering. Tafels en stoelen werden klaar gezet. De tafels werden mooi versierd met een eerste lenteteken, alhoewel dat nog wat vroeg leek. Koffie werd gezet. Het was een plezier om die bezigheden te zien en mee te doen om onze natuurgidsen vanaf 9.30 uur te kunnen verwelkomen.

Na een klein probleempje met het projectiescherm kon de academische zitting met een kwartiertje vertraging toch van start gaan. Geen probleem want wij hadden elkaar al zo lang niet meer gezien en moesten toch eens wat bijbabbelen.

Onze voorzitter, Leo Thomassen, nam als eerste het woord en verwelkomde allen op zijn unieke manier. Elkeen voelde zich meteen uitgenodigd om mee te feesten. De kosten voor deze dag werden beperkt gehouden tot een bedrag van € 2,50 maar vrijwillig mocht altijd wel wat meer zijn. Deze bijdrage is integraal gestort aan de hulpactie 'Tsunamië 12-12'. Na de verwelkoming mocht Marc Meert het woord nemen om onze kennis van Tessenderlo, en het Natuurpark Gerhagen grondig bij te werken. De meesten onder ons kennen Tessenderlo als een industriegebied waar men dient rond te lopen met een neusknijper op de neus vanwege de chemische industrie maar weten niet dat sinds de jaren zestig Tessenderlo de titel 'Groen Vakantieoord' kreeg. Het natuurgebied wat ten westen ligt van de gemeente is namelijk 1200ha groot. Marc liet ons kennis maken met geologie en hydrografie van Tessenderlo. Dat de Eburonen de eerste bewoners waren van Tessenderlo en dat zelfs de abdij van Averbode enkele honderden jaren de geestelijke overheid was in Tessenderlo.

In het gebied Gerhagen is niet alleen het bosmuseum te vinden maar er is veel meer. Het is een actief recreatiegebied geworden. Wat eens begon in een houten cafetaria is nu uitgegroeid tot 8 cafetaria's, een manège, een hotel en een feestzaal. Voor sportievelingen is er de fit-o-meter, een ruiter- en mountainbike-parcours en niet te vergeten heel veel wandelroutes. Wie het hele gebied op Loois grondgebied wil doorkruisen moet niet terugdeinzen

voor een 30-tal kilometers aan wandelingen en moet beschikken over een goede wandelconditie.

Aan hand van een powerpoint-presentatie bracht Marc ons een beknopt overzicht van de fauna en de flora van het gebied. Wat heel opmerkelijk was is dat het gebied zeer rijk is aan spinnen. Niet minder dan 38 soorten kan men er aantreffen gaande van 'met uitsterven bedreigde soorten' tot 'zeldzame soorten' werden er geïnventariseerd en wat paddestoelen betreft had men er ook geen tekort aan.

Het Bosmuseum kent een enorm succes doch voor de verdere uitbouw zijn er wel enkele problemen met het vinden van mensen die toezicht willen houden. Gerhagen ligt gevangen tussen drie provincies. Van wie moet het dan de nodige financiële middelen krijgen?

Rond 12 uur mochten wij aan tafel gaan voor een bord heerlijke erwtensoep met of zonder worst en voor een uitgebreide broodmaaktijd.

Voor de namiddagactiviteit diende wij ons per wagen te verplaatsen van Schoot naar Gerhagen om daar een keuze te maken uit drie verschillende natuurwandelingen met of zonder regenscherm maar wel met een natuurgids. Natuurlijk werd er na de wandeling nog duchtig nagepraat in een of ander van de acht cafetaria's.

Wij mogen hier zeker niet vergeten de initiatiefnemers van de dag te bedanken alsmede de verschillende werkpaarden voor en achter de schermen.

Bij leven en welzijn zien we elkaar volgend jaar zeker terug.

Voor het verslag

De secretaris, Marcel Lemmens.

Voor wie eens een andere soort vakantie wil beleven, heb ik een absolute aanrader: trekkers naar Noorwegen. Vergeet eens voor een keer die zomervogten overvolle Spaanse, Franse en andere stranden, laat de bergen in Oostenrijk of Zwitserland voor een keer voor wat ze zijn en laat de volgepropte Belgische zeeboulevard eens aan de ijsjeslikkende dagjesmensen. Een onderdompeling in de overweldigende Noorse natuur laat al de rest in het niet verschrompelen.

Sinds 1982 was dit de derde keer dat we naar het hoge noorden trokken en in die 22 jaren is Noorwegen in wezen niet veranderd. De wegen zijn wel moderner en breder geworden, de steden zijn groter en drukker geworden, maar het platteland, de onbewoonde gebieden, de bergen, de honderden fjorden, meren, rivieren en watervallen zijn nagenoeg onveranderd gebleven.

Als men in Kristiansand van de veerboot rijdt en even later deze vrij drukke havenstad verlaat, komt terecht in het aanvankelijk lieflijke Setedal. De weg klimt langzaam omhoog in een groen heuvellandschap om te eindigen tussen de meren en sneeuwvlakten van Haukeli. Dat is typerend voor Noorwegen in juni: een halve dag rijden brengt je van de zomer via de lente tussen de sneeuwmuren van de laatste winterlandschappen. Noorwegen in juni betekent ook: bloeiende fruitbomen langs de fjorden, bloemrijke wegbermen en hoogvlakten, en oneindig lange dagen wanneer het maar niet donker wil worden. Ik zeg bewust niet: wanneer de zon niet wil ondergaan, want zon en mooi weer zijn geen absolute zekerheden. Maar wie eens de grootheid en schoonheid van dit land heeft ondergaan, neemt er graag de mindere dagen bij.

Ons meest noordelijke doel was het vogeleiland(je) Runde, gelegen in de eilandarchipel bij het ongelooftlijk mooie stadje Ålesund. Dit stadje in pure Jugendstil is gelegen op een schiereiland en kan van op een berg buiten de stad in zijn geheel overzien worden. Op het eiland Runde, waar we de kortste (en deze keer ook heldere) nacht van het jaar meemaakten, broeden zo 'n 600000 vogels, waaronder een 200000 zeevogels die de hoge rotsen aan de zeekant

bewonen. Vooral de 100000 papegaaiduikers leveren een onvergetelijk schouwspel. Als men rond 8 à 9 uur 's avonds de (niet zo moeilijke) klim naar de vogelrotsen doet, komen ze met honderden terug van hun foerageertocht op zee. Deze grappige vogels met hun oranje pootjes en karakteristieke kop zijn absoluut niet bang en komen tot op enkele meters van de rustige toeschouwer zitten. Ook de aanblik van 12 zeearenden tegelijk zwevend in de lucht blijft in ons geheugen gebrand. De rondvaart met een lokale visser in een schommelend pontje tussen de rotsen met duizenden duikende en zwemmende Jan-van-Genten, stormmeuwen, papegaaiduikers, zeekoeten en alken blijft ook een onvergetelijke belevenis.

Vooral in juni is Noorwegen een bezoek dubbel waard: de toeristenstroom die men in juli en augustus toch wel kent op de bekendste plaatsen is nog niet op gang gekomen, de campings zijn nog leeg, overal zijn er 'hytter' beschikbaar, de dagen zijn oneindig lang en alles is nog vers en nieuw.

Landschappelijk kent Noorwegen in Europa zijns gelijke niet: sneeuw op de top van loodrechte rotswanden die afdalen tot in de zee, kolkende en schuimende watervallen van honderden meters hoog, soms verschillende naast elkaar, golvende hoogvlakten bedekt met de kleurrijkste mossen waar de roep van de goudplevier weerklinkt, ongelooftlijke bergwegen in de rotsen uitgehouwen maar steeds veilig bereikbaar, enig mooie dorpjes met houten huisjes in pastelkleuren, gegroepeerd rond de duizendjarige 'Stavkirke', de stilt en de weidheid van de laatste woestenijs van Europa....

Is Noorwegen duur? Hotels zijn inderdaad prijzig, maar de formule camping of hutten die er in overvloed zijn valt best mee. Waar er 20 jaar geleden nog problemen waren voor de aankoop van verse eetwaren, is dit intussen allemaal veranderd. Er zijn overal voldoende kleine en grote winkels en de prijzen hebben zich intussen aan het Europese gemiddelde aangepast. Als verder bezwaar wordt de afstand ook wel eens vermeld. Maar Hirtshals in de top van Denemarken, waar men op de veerboot naar Kristiansand kan nemen, is exact 1000 km ver, dichterbij dus dan de Spaanse kust. Wat kan een natuurminnaar dan nog tegenhouden? Bekijk eens op het Internet enkele sites over Noorwegen, bijvoorbeeld <http://www.kraaienstein.demon.nl/runde/index.htm> Als je die schitterende foto's gezien hebt ben je verloren.

TD

Cursus Natuurgids

Twee cursussen zijn gestart, op 3 en 5 februari respectievelijk.

Cursus Natuur-in-zicht

Hasselt: Doppahuis, op vrijdagvoormiddag van 9u00 tot 12u15.

Periode: van 18 maart tot 10 juni 2005. Prijs: 50 €, inclusief handboek

Tessenderlo: Bosmuseum Gerhagen donderdagavond van 19u30 tot 22u30

Periode: van 17 maart tot 21 mei 2005. Prijs: 50 €, inclusief handboek.

In het najaar komt er nog een cursus **Natuur-in-zicht Genk** in het Heempark maar de exacte data liggen nog niet vast.

Vervolgmodule Haspengouwsgids

Gestart te Sint-Truiden: bezoekerscentrum Nieuwenhoven op 23 februari.

Vakantiecursus Voerstreek:

van 18/7 tot 22/7. Cursusgeld bedraagt 72€ pp of 64€ pp als men zelf een fiets meebrengt

Vakantiecursus Maasvallei:

van 1/8 tot 5/8. Cursusgeld bedraagt 75€ pp of 60€ pp als men zelf een fiets meebrengt.

Voor alle inlichtingen en inschrijvingen: CVN-Werkgroep Limburgse Natuurgidsen - Petra Haesen, Het Groene Huis, 011/265482, cvn_limburg@hotmail.com

Opmerkelijk

De wondertijes zijn de wereld nog niet uit. Ik zeg wel wondertijes, want wat ik meemaakte is geen wereldverbazend nieuws, maar toch eentje die in het daglicht mag gesteld worden.

In zo vele verenigingen hoor je tegenwoordig : Ik wil wel, maar heb geen tijd. Nu dat het aantal op vervroegde rust gestelde krachten zo in aantal toenemen, is dat toch zeer verwonderlijk. Bij de verenigingen die tegenwoordig aan zoveel inventarisatiewerk doen blijven de gegevens gewoon in een schrift of in de kast liggen. Jammer natuurlijk. Hulp is daarbij dringend nodig. Hoe meer gegevens die niet ingebracht worden, hoe meer achterstand er komt, die alsmaar moeilijker bij te werken is.

Komt op zekere dag een zeer bescheiden dame me heel beleefd vragen of ze niet wat computerwerk voor mij zou kunnen doen. Als je zegt van een "reddende engel" is dat er zeker een voorbeeld ervan.

Ondertussen heeft Gaby Jochmans al heel wat Pagemaker- Excel- en Acceswerkjes ingevuld. En ze heeft beloofd er nog wat bij te doen. Een vermelding en bedankje voor Gaby is dan zeker op zijn plaats.

Bedankt Gaby.

André Vds

Fenologie

We willen een dringende oproep doen om weer mee te werken aan het project "Fenologie" van Natuurpunt, waarbij gewoon de eerste waarneming van onze trekvogels genoteerd wordt. Coördinator hiervan is André Vandesande, bestuurslid, lesgever, steun en toeverlaat van onze werkgroep. Voor alle info kan je bij hem terecht (tel 011/222538) of op de website van Natuurpunt <http://www.natuurpunt.be/default.asp?ID=188>, waar men ook een formulier kan downloaden.

Als deze nieuwe Erica verschijnt, is de lente al bijna in het land. Dus tijd om weer meer 'buitenaandacht' te geven aan natuur en milieu.

Vandaag wou ik het met jullie eens hebben over composteren of over het natuurlijk verwerken van groente-, fruit- en tuinafval. De groene GFT container is al overal goed ingeburgerd en wordt in vele gezinnen nog vergezeld van een heuse compostbak en ik ben ervan overtuigd dat ook heel wat van onze lezers al een cursus composteren onder leiding van een heuse compostmeester gevolgd hebben, maar ik heb nog andere tijden gekend, en daaruit stamt nog steeds mijn eigen manier van composteren.

Als arme Kempense keuterboertjes waren mijn grootouders aangewezen op alle soorten vormen van composteren en mestverwerking om hun schrale grond vruchtbaar te maken. Ik herinner me nog levend de mesthoop die midden op het erf van mijn peter lag. In de winter lag hij er te dampen en in de zomer te stinken. Aardappelschillen, een weinig groenteafval (alles werd zoveel mogelijk verwerkt) en een overschotje keukenafval werden er op gegooid tot groot jolijt van de haan en kippen die heer en meester waren van de mestvaalt.

Een stinkend werkje was het om op regelmatige tijdstippen de mesthoop 'om te zetten', er met de riek zwierig door heen te gaan zodat er lucht door kon en de verrotting bespoedigde. Ieder voorjaar (misschien was het ook wel het najaar, het is trouwens al een eeuwigheid geleden) reed peter het vergane mest het land op en werd het ondergeploegd.

Later thuis hadden wij geen boerderij maar wel dezelfde arme Kempengrond als grootvader, dus moest mijn vader op een andere manier inventief zijn om zijn natuurlijke 'grondverbeteraar' te vinden. Dus trokken wij iedere winter of voorjaar het bos bij Timkensberg in, gewapend met jutte zakken en een hark. Van onder de loodbomen werd halfvergane humus gehaald. Zakken en zakken vol. Thuis werden de zakken uitgestrooid in een ondiepe kuil. Mensen, wat rook dat lekker naar 'de herfst uit mijn kindertijd' of beter gewoon naar 'bosgrond' in tegenstelling tot de mestvaalt van mijn peter. Maar dat duurde niet lang want om het rottingsproces te verbeteren werd er de aal van onze jaarlijks te slachten varkentjes onder gemengd en dat proces ging een heel jaar door want we moesten het jaar daarop een zeer goede meststof hebben. Het recept werd ook aangelengd met tuin- en groenteafval en werd ook op regelmatige tijdstippen 'gekeerd'. Die dagen waren we er als kind, vanwege de geur, liever niet bij.

Nu ikzelf, alweer een generatie later, in het bezit ben van een GFT container moet ik jullie bekennen dat ik

die ... niet gebruik en een compostvat heb ik niet. Ikzelf ben nog steeds gewonnen voor het oude principe, alhoewel mijn basisingredienten geen mest of humus zijn maar ... uitgewerkte potgrond.

In een schaduwwijk, verlaten hoekje, weeral in een tuin met dezelfde schrale grond maak ik ieder najaar een gat ter grootte van een kruiwagenkuip, daarin gaan dan de uitgebloeide pot- terras- en balkonplanten. In de loop van de winter en het daarop volgende jaar wordt hieraan alle tuin-, groente- en fruitafval gevoegd, maar ik gooi er geen etenresten bij, dat lokt ongedierte. Na het regelmatig omkeren en het werk van de natuurelementen en vele miljarden micro-organismen en bodeminsecten heb ik zo een dik jaar later als het weer voorjaar wordt een perfecte compost die ik, na zeying, kan mengen met potgrond en opnieuw voor mijn veelal grote bakken voor balkon en terrasplanten kan gebruiken.

Gezien de prijs van de potgrond scheelt dit algaauw een hele slok op een borrel.

Een tip, ik vul de bakken voor $\frac{3}{4}$ met dit mengsel en vul de bovenlaag aan met nieuwe industrieel gestoomde potgrond die geen kienkrachtige zaden bevat zodat de potten en bakken niet overwoekerd raken met onkruiden waarvan de zaden in de loop van het afgelopen jaar in de compost zijn gesukkeld.

Omdat jullie reporter soms ook liever lui dan moe is, zie ik er telkens tegenop om met een bakje aardappelschillen naar het uiteinde van de tuin te lopen. Daarom heb ik bijkomend nog een mini-compostvatje geïnstalleerd onder de vorm van een afgedankte betonemmer waarin ik op de bodem enkele krantenpagina's leg aangevuld met een schep scherpe zand en heb dat in een schaduwwijk plaatsje bij de achterdeur neergezet. Hierin gaat dan in de winter het afval tot de emmer vol is. In de zomer is het systeem ook perfect bruikbaar en je zou verstaand staan hoe weinig het ruikt als je er niet in gaat morrelen en porken want anders komt de stank uit de kindertijd weer ongebreideld naar boven. En vergane groente- en fruitafval dat kan stinken! Het kan best concurreren met netelgier of gewoon varkensaal.

Dus het emmerijtje ieder weekeinde nejes op de composthoop storten was mijn goed voorname bij het begin van 2005 maar ...

Marleen

Zaterdag 4 december was een belangrijke dag voor de 25 mensen die de cursus natuurgids tot een goed einde hadden gebracht. In de overvolle bovenzaal van het kasteel te Bokrijk werd het een plechtigheid naar goede gewoonte. Veel lovende woorden voor de geslaagden, veel aansporingen om de natuurstudie verder te zetten na het behalen van dit diploma en een dringende vraag om bij de bestaande natuur- en milieubewegingen aan te sluiten. Dit was de gemeenschappelijke noemer van de feesttoespraken van onze voorzitter Leo, van Hugo en van gedeputeerde Frank Smeets. CVN voorzitter Guido Vansteenbergen was voor het eerst sinds jaren verhinderd om de diplomering van zijn nieuwe natuurgidsen mee te maken.

Met deze 35 neofieten komt het totale aantal op 1329 mensen die ooit in Limburg het diploma van natuurgids behaalden sinds deze cursus voor het eerst – toen nog in Antwerpen – in 1967 ingericht werd.

Dit is de lijst van de geslaagden 2004

04/01	Ballard Maurice	Meeuwerweg 18/8	3530 Houthalen-Helchteren	011 52 43 68	maurice.ballard@pandora.be
04/02	Brys Rik	Zandstraat 67/1	3590 Diepenbeek	011 74 47 76	rik.brys@pandora.be
04/03	Gooskens Bernadette	Rue E. De Selys Lonchamps 71	4300 Borgworm	019 32 59 81	
04/04	Lemaire Monique	Musstraat 57	3530 Houthalen-Helchteren	089 24 05 45	meijer@pandora.be
04/05	Mertens Anette	Rode Berglaan 11	3500 Hasselt	011 27 02 81	a.mertens@hasselt.be
04/06	Philipsen Ludo	Meester Surinxstraat 12	3530 Houthalen-Helchteren	011 57 37 86	
04/07	Terwingen André	Sneppenlaan 23	3630 Maasmechelen	089 76 33 43	andre.terwingen@belgacom.net
04/08	Van Hoef Marina	Fissebosstraat 16	3990 Peer	0479 29 80 99	ietco@skynet.be
04/09	Vanderzande Martine	Trekschurenstraat 187	3500 Hasselt	011 27 59 63	
04/10	Achten Mieke	Haagbenden 9	3600 Genk	089 85 44 84	miepke20@hotmail.com
04/11	Aerts Jimmy	Schomstraat 12	3550 Heusden-Zolder	0477 69 57 48	fimmyke@hotmail.com
04/12	Beliën Evelyn	Voetemstraat 17	3150 Tildonk Haacht	0494 80 51 91	evelynbelien@hotmail.com
04/13	Cielen Maarten	Sint Lambertuslaan 1A bus 2,3	3740 Bilzen	0474 97 46 66	peters cielen@skynet.be
04/14	Clits Daniëlle	Fonteinstraat 8	3560 Lummen	013 52 34 99	
04/15	Convents Gaby	Ertbeekstraat 85 bus 3	3500 Hasselt	0494 40 42 33	
04/16	De Smedt Erik	Rondestraat 3	3670 Meeuwen	011 66 59 69	e.desmedt@thrombin.com
04/17	Dictus Cris	Piannesbergstraat 19	3590 Diepenbeek	011 33 36 92	chris.dictus@belgacom.net
04/18	Geeraerts Bert	Staatsbaan 19	3945 Ham	013 66 26 12	
04/19	Geurts Etienne	Roerdomplaan 10	3941 Eksel	011 73 26 33	etienne.geurts@pandora.be
04/20	Haesen Petra	Boomkensstraat 366/6	3500 Hasselt	011 35 20 17	petra haesen@hotmail.com
04/21	Henseler Natalie	Eksterstraat 40	3530 Houthalen	011 38 05 78	n henseler@hotmail.com
04/22	Korbmacher Roger	Place de Centenaire Flechet 12	4608 Warsage	04 376 77 64	

04/23	Kuppens Lies	Rode Rokstraat 12/3	3511 Kuringen	0494 98 82 55	lies.kuppens@let.khlim.be
04/24	Lormans Gaby	Weg naar As 214	3600 Genk	089 35 99 28	
04/25	Martens Raf	Graveerstraat 111	3700 Tongeren	0479 56 44 62	martens raf@pandora.be
04/26	Massonnet Marleen	Lobbreekstraat 1	3990 Peer	011 63 35 17	marleen massonnet@hotmail.com
04/27	Mengels Anneleen	Gauwe Torenwal 13	3960 Bree	089 46 41 72	anneleen@rlkm.be
04/28	Mengels Hanne	Gauwe Torenwal 13	3960 Bree	089 46 41 72	hanne mengels@hotmail.com
04/29	Odeur Kristof	Tiende-Meistraat 2	3700 Tongeren	0495 27 68 75	kristof.odeur@pandora.be
04/30	Richerzhagen Carine	Neremweg 174	3700 Tongeren	012 24 16 23	carin.richerzhagen@skynet.be
04/31	Roncada Attilio	Kruisheideweg 58	3520 Zonhoven	011 81 45 69	attilio.roncada@pi.be
04/32	Sevit Dimitri	Belikstraat 24	3550 Heusden-Zolder	0486 73 60 63	dimitri.sevit@esbi.be
04/33	Uitterhaegen Willy	Craenevenne 111	3600 Genk	089 35 62 28	uitterhaegenrost@hotmail.com
04/34	Van Dingenen Robert	Pater Schuurmansstraat 10	3990 Peer	011 63 55 94	vandingenentack@tiscali.be
04/35	Wouters Rudi	Vinkstraat 21	3920 Lommel	011 54 15 34	wouters.rudi@planetinternet.be

Vissenwerkgroep LIKONA:

Visherkenning

Op donderdag 21 april 2005 om 19.30u. Alle vissoorten worden op een aangename wijze voorgesteld en de specifieke herkenningspunten aangeduid. Bij mogelijk verwisselbare soorten wordt er extra aandacht besteed aan de verschillen.

Presentator: Jos Eykens (LIKONA-Vissenwerkgroep) PowerPoint presentatie 2 x 45min met tussenpauze.

Plaats: Wateringshuis, Lommel-Kolonie.

Vis in zijn biotoop.

Op donderdag 28 april 2005 om 19.30u. Hier gaat het vooral om het **waterecosysteem** als leefomgeving van de vissen. De vele factoren die het visbestand kunnen beïnvloeden, worden op een aangename en verstaanbare manier in de verf gezet.

Presentator: Jos Eykens (LIKONA-Vissenwerkgroep) PowerPoint presentatie 2 x 45min met tussenpauze.

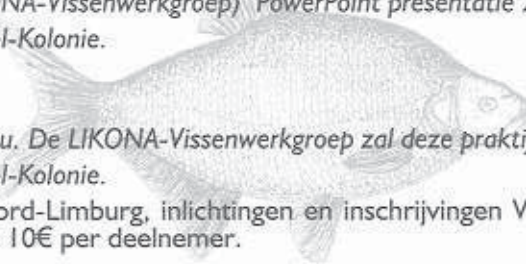
Plaats: Wateringshuis, Lommel-Kolonie.

Praktijkdag.

Zondag 5 juni 2005 om 14.00u. De LIKONA-Vissenwerkgroep zal deze praktijkdag verzorgen. De bedoeling is dan om de theorie te toetsen aan de praktijk.

Plaats: Wateringshuis, Lommel-Kolonie.

Organisatie Natuurpunt Noord-Limburg, inlichtingen en inschrijvingen Wateringshuis Lommel en op tel. nr. 011/649400 van Albert Mertens. De totale kost van het geheel bedraagt 10€ per deelnemer.

Vormingsactiviteiten2005 van de Limburgse Natuurgidsen VZW, i.s.m. LIKONA

	Onderwerp	Datum 2005	Uur	Activiteit	Gids / Begeleider	LIKONA i.s.m.	Plaats	Plaats van Afspraak
1	Houtzwammen	26 03 05	10h00-17h00	Theorieles + wandeling	Dhr. Lammers	Mycolim	Bokrijk	10h00 Groene Huis
2	Maasvallei	03 04 05	09h00 - 12h00	Inventarisatie excursie	Armand Janssen		Bergerven	09h00 Kapel vd Weestand Rotem
3	Voorjaarswandeling	10 04 05	10h00 - 16h00	Inventarisatie excursie	Hugo Vanderlinden Chris Marneffe	CVN cursus natuurgids	Voorjaarsbloeiers	10h00 Kerk Han-sur-Lesse
4	Insecten en kleine beestjes	17 04 05	09h00 - 12h00	Inventarisatie excursie	Luc Crèvecoeur	Insecten werkgroep	Zolder	9h00 Kerk Bolderberg
5	Kalkgrasland	01 05 05	09h00 - 12h00	Inventarisatie excursie	Hugo Vanderlinden	Planten werkgroep	Sint Pietersberg	09h00 Kerk Kanne
6	Adventieven op de vloeiveiden Neerpelt	08 05 05	09h00 - 12h00	Inventarisatie excursie	Jean Vangrinsven	Planten werkgroep		09h00 Kerk Sint Huibrechts-Lille
7	Kalkhellingen van de Gaume	22 05 05	7h00 - 21h00	Busreis Inschrijving : Pol Peeters tel.: 013.52 27 25	Guido Huygens Pol Peeters Hugo Vanderlinden	W.E.L.		07h00 Carpool Lummen
8	Geologie De Maas in de omgeving van Dinant	05 06 05	8h30 - 18h00	Inventarisatie excursie	Pol Denis Hugo Vanderlinden			08h30 Afrit 32 Genoelselderen
9	Grasland	12 06 05	09h00 - 12h00	Inventarisatie excursie	Leo Thomassen	Planten werkgroep	Schulens Broek	09h00 Kerk Schulen
10	Planten	14 08 05	09h00 - 12h00	Inventarisatie excursie	Luc Vanoppen	Planten werkgroep	Terril Zolder	09h00 Parking Terril
11	Water- en moerasplanten	03 09 05	09h00 - 12h00	Inventarisatie excursie	Bert Berten	Planten werkgroep	Het Wik	09h00 Groene Huis
16	Stroomdalplanten	11 09 05	09h00 - 12h00	Inventarisatie excursie	Marcel Bex	Planten werkgroep	De Groeskens	09h00 Parking De Wissen